

Från idé till läromedel

Text **Liz Åkesson**, arbetsterapeut, speciallärare och läromedelsproducent. Foto **Tony Åkesson**

Bristen på adekvat läromedel och möjligheten till ekonomiskt stöd gjorde att jag fick inspiration och vågade satsa på att bli läromedelsproducent. Mina erfarenheter från olika skolformer för personer med utvecklingsstörning är att det finns ont om läromedel, speciellt för ungdomar och vuxna.

Under min tid som speciallärare på gymnasiesärskolans individuella program frågade jag mig många gånger,

Vilken annan skolform skulle starta kurser för elever utan någon kurslitteratur /läromedel?

Idén till att sammanställa läromedel av de material som jag hade arbetat med, fick jag när jag var på studieresa i Glasgow. De hade kurslitteratur till sina kurser och oavsett vilken pedagog som undervisade i ett ämne, så utgick man ifrån samma läromedel. Det innebar att skolan kunde ge god kvalitet på undervisningen och en garanti att alla elever som gick en speciell kurs fick samma innehåll och anpassat utifrån sina förutsättningar. Så tycker jag att det bör fungera i Sverige också, dvs. oavsett i vilken kommun jag går en speciell kurs, bör den innehålla samma sak som den gör i en annan kommun. Det ställer krav på tillgång till läromedel.

Pedagogiska Idéer Syd är ett familjeföretag som består av mig och min dotter Cecilia. Jag är arbetsterapeut och speciallärare och arbetar halvtid på Särvox (vuxenutbildning för personer med utvecklingsstörning) i Malmö. Cecilia är fritidspedagog och idrottslärare. Hon arbetar också i Malmö, på en hemvist (fritids) för barn med rörelsehinder. Vi har båda stor erfarenhet av att arbeta med personer med funktionshinder inom olika verksamheter. Våra kunskaper och erfarenheter har vi tagit nytta av och sammanställt till flera läromedel. Det innebär att alla läromedlen är använda i olika verksamheter innan de har tryckts. Vi har fått produktionsstöd av Specialpedagogiska skolmyndigheten till några av dem. Läromedlen riktar sig framför allt

till ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning. Idéhäftet som Cecilia har gjort, handlar om grovmotoriska övningar och lekar för framför allt barn. Men det har visat sig att även andra verksamheter har haft stor nytta av våra olika läromedel. Illustratören heter Jenny Johansson. Hon började rita till oss under tiden hon gick estetisk linje på gymnasiet. Numera arbetar hon inom daglig verksamhet i Lunds kommun med personer med autism. Så även hon har erfarenheter av personkretsen.

Det hela började 1999. Då tog jag kontakt med Specialpedagogiska institutet (SIT) som det då hette, och frågade om de var intresserade av mitt material som jag använde i undervisningen. Det resulterade i pärmen ”Tvätt och klädvård”. Därefter har det blivit ytterligare sex läromedel inom olika ämnen, Caféverksamhet, Må bra till kropp och själ, Vuxenliv, Hygien och Egenvård och Skriva med symboler. Skriva med symboler är ett arbetsmaterial som jag gjort tillsammans med Hargdata AB till datorprogrammen Communicate; In Print och SymWriter. Det är inte bara inom Sveriges gränser som våra läromedel har fått gehör. Även Danmark och Finland dvs. den svensk – finska delen är kunder hos oss. Pärmen Vuxenliv har dessutom anpassats till svensk – finska förhållanden av Lärums Förlaget i Vasala.

Tankarna bakom alla våra läromedel är att det ska vara användbar kunskap, läromedlet ska vara anpassningsbart så att alla kan vara med utifrån sina förutsättningar och att vi ska se möjligheter istället för hinder. Denna dikt beskriver vårt synsätt på inläring.

Det jag hör glömmar jag.

Det jag ser kommer jag ihåg.

Det jag gör förstår jag.

kinesisk filosof

Cecilias häfte ”Motorik och Rörelseglädje” ska ge inspiration och idéer om hur man kan arbeta med lek och motorik i vardagen och inom ämnet Idrott och hälsa. Det finns förslag på grovmotoriska rörelser, lekanalyser med förslag på utvecklingsmöjligheter och avslappningsövningar som även passar personer i olika åldrar med funktionshinder. Häftet innehåller exempel på upplägg av arbetspass, både som hinderbana och som stationer. Det innehåller även en mall för planeringsschema för grupp- eller individuell träning som ger kontinuitet, struktur, trygghet och plats för reflektioner. Övningarna kräver inte tillgång till en gymnastiksal.

Pärmarna innehåller förslag på lektionsupplägg och arbetsblad som är kopieringsunderlag. Arbetsbladen finns i två varianter, en för de som läser och en för de som behöver bildstöd. Det är nämligen min erfarenhet att så ser verkligheten ut. Grupperna består oftast av elever med olika läsförmåga. Oavsett hur bra läsare eleven är, så har han/hon rätt till anpassat arbetsmaterial. Jag har valt att använda pictobilder som bildstöd. Men de kan lätt bytas ut mot andra bilder, foton eller symboler med hjälp av en Cd-skiva som medföljer. Läromedlet ”Tvätt och klädvård” innehåller även arbetsblad med BLISS-symboler. Vi har just startat en diskussion med Specialpedagogiska skolmyndigheten om det finns ett intresse och en möjlighet att även

översätta de andra pärmarnas arbetsblad till BLISS. Lektionsförslagen innehåller tips om både teoretiska och praktiska moment. En tanke är att presentera helheten för att eleverna ska förstå sammanhanget t.ex. kostcirkel, alla tvättsymboler, jobba med kategorier och sedan bryta ner dessa i delmoment. Tre av pärmarna innehåller även utvärderingsmöjligheter.

De läromedel vi fått produktionsstöd till finns som utställningsexemplar på Specialpedagogiska skolmyndigheternas läromedelsutställningar runt om i landet. Vi försöker delta på olika utställningar och konferenser för att ge möjligheter till att titta och bläddra i våra läromedel. För er som har långt till dessa utställningar kan vi erbjuda att skicka några provsidor via mail, för att ni ska kunna bilda er en uppfattning om läromedlet.

Vi kan erbjuda olika tjänster. Det finns möjlighet till handledning i användandet av de olika läromedlen. Det finns också möjlighet att ha inspirationspass tillsammans med eleverna i ”Motorik & Rörelseglädje”. Vi kan även erbjuda grupper i södra Sverige kurs i datorprogrammet Communicate: SymWriter och arbetsmaterialet ”Skriva med symboler”. Läromedelstillverkningen har också medfört att vi har fördjupat oss i faktorer som påverkar lärandet. Det har fört med sig att vi blivit inbjudna att föreläsa om människosyn, inlärningskanaler, bemötande, möjligheter till delaktighet, självständighet och påverkan. Kontakta oss gärna för mer information om förslag på upplägg och kostnad när det gäller inspirationspass, handledning, kurs eller föreläsning.

Vad har du i skrivbordslådorna? Säkert en massa bra material du gjort. Tänk så mycket tid och energi vi alla lägger för att fixa till bra undervisningsmaterial. Har du någon idé eller underlag till läromedel som du vill skapa? Då är vårt råd att kolla upp om det finns möjlighet att söka produktionsstöd från Specialpedagogiska skolmyndigheten. Skulle du känna behov av en försäljningskanal så kanske vi kan vara behjälpliga.

Hör gärna av dig om du har idéer eller frågor. Vill du veta mer om oss och vår verksamhet, så besök gärna vår hemsida www.pedagogiskaideer.se eller kontakta oss på info@pedagogiskaideer.se